

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0157/2010

14.5.2010

SPRAWOZDANIE

w sprawie strategii politycznych UE na rzecz obrońców praw człowieka
(2009/2199(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawczyni:

Heidi

Hautala

PR_INI

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	15
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	25

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie strategii politycznych UE na rzecz obrońców praw człowieka (2009/2199(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę Organizacji Narodów Zjednoczonych, Powszechną deklarację praw człowieka, międzynarodowe paktów praw człowieka oraz Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych;
- uwzględniając Deklarację Organizacji Narodów Zjednoczonych o obrońcach praw człowieka oraz działania specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. sytuacji obrońców praw człowieka,
- uwzględniając Traktat z Lizbony, w szczególności jego art. 3 i 21, oraz kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając wytyczne Unii Europejskiej na temat praw człowieka, a w szczególności wytyczne Unii Europejskiej na temat obrońców praw człowieka przyjęte w czerwcu 2004 r. i zmienione w 2008 r., a także uwzględniając wytyczne w sprawie dialogu na temat praw człowieka przyjęte w grudniu 2001 r. i zmienione w 2009 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 września 2007 r. w sprawie funkcjonowania dialogów i konsultacji dotyczących praw człowieka prowadzonych z krajami trzecimi¹,
- uwzględniając klauzule dotyczące praw człowieka w umowach zewnętrznych UE,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1889/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia instrumentu finansowego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie (EIDHR)²,
- uwzględniając rezolucję z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie roli Unii Europejskiej we wspieraniu praw człowieka i demokratyzacji w państwach trzecich³,
- uwzględniając swoje szczegółowe wytyczne dotyczące praw człowieka oraz działań na rzecz demokracji posłów Parlamentu Europejskiego udających się z misją do państw trzecich,
- uwzględniając Statut nagrody im. Sacharowa za wolność myśli, przyjęty przez Konferencję Przewodniczących Parlamentu Europejskiego w dniu 15 maja 2003 r. oraz ostatnio zmieniony w dniu 14 czerwca 2006 r.,

¹ Dz.U. L 187 E z 24.07.08, s. 214.

² Dz.U. L 386 z 29.12.06, s. 1

³ Dz.U. L 131 E z 5.6.2003, s. 147.

- uwzględniając wcześniejsze rezolucje w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na świecie, a w szczególności dołączone do rezolucji załączniki dotyczące poszczególnych przypadków,
 - uwzględniając regularnie przeprowadzane debaty i wydawane w trybie pilnym rezolucje w sprawie naruszeń praw człowieka, demokracji i państwa prawa,
 - uwzględniając oświadczenie Rady Ministrów na temat działań Rady Europy mających na celu poprawę ochrony obrońców praw człowieka i promowanie ich działań, przyjęte w dniu 6 lutego 2008 r.,
 - uwzględniając rezolucję przyjętą w dniu 24 lutego 2009 r. przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy na temat sytuacji obrońców praw człowieka w państwach członkowskich Rady Europy¹,
 - uwzględniając zalecenie dotyczące statusu prawnego organizacji pozarządowych w Europie², przyjęte przez Radę Ministrów Rady Europy w dniu 10 października 2007 r.,
 - uwzględniając regionalne instrumenty w zakresie praw człowieka, w tym w szczególności europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Afrykańską kartę praw człowieka i ludów oraz rezolucje przyjęte przez Afrykańską Komisję Praw Człowieka i Ludu na temat obrońców praw człowieka, Amerykańską konwencję praw człowieka i Arabską kartę praw człowieka,
 - uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 810/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks wizowy (kodeks wizowy)³,
 - uwzględniając programy na rzecz ochrony i przyjmowania narażonych na niebezpieczeństwo obrońców praw człowieka, które są obecnie realizowane w niektórych państwach członkowskich UE,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A7-0157/2010),
- A. mając na uwadze, że na mocy Karty Organizacji Narodów Zjednoczonych każde państwo członkowskie ma obowiązek promować powszechne poszanowanie i przestrzeganie praw i wolności człowieka,
 - B. mając na uwadze, że zgodnie z deklaracją ONZ przyjętą w 1998 r. termin „obrońca praw człowieka” określa osoby, które indywidualnie lub grupowo działają drogą pokojową na rzecz promowania lub ochrony praw człowieka,
 - C. mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka na całym świecie są najważniejszymi podmiotami, jeżeli chodzi o ochronę i promowanie podstawowych praw człowieka, często z narażeniem własnego życia, a także mając na uwadze, że obrońcy praw

¹ RES/1660(2009)

² CM/Rec(2007)14

³ Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1

człowieka są główną siłą konsolidującą zasady demokracji w swoich krajach, zachowują bezstronność i przejrzystość w swojej pracy oraz budują wiarygodność poprzez szczegółowe sprawozdania, będąc ogniwem ludzkim pomiędzy demokracją i poszanowaniem praw człowieka,

- D. mając na uwadze, że wspieranie obrońców praw człowieka od długiego czasu stanowi trwały element polityki prowadzonej przez Unię Europejską w dziedzinie praw człowieka w stosunkach zewnętrznych, mając jednak na uwadze, że wsparcie UE jest różne w przypadku poszczególnych państw,
- E. mając na uwadze w szczególności, że Unia Europejska zmierza przede wszystkim do wzmocnienia ochrony praw człowieka zgodnie z postanowieniami Traktatu z Lizbony poprzez przystąpienie Unii Europejskiej do Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC),
- F. mając na uwadze, że Parlament Europejski odgrywa ważną rolę w zakresie promowania praw człowieka i demokracji, a także w zakresie ochrony obrońców praw człowieka poprzez organizowanie misji do krajów trzecich, wysłuchań, przyjmowanie rezolucji, pism, a także przyznawanie nagrody im. Sacharowa, jak również sporządzanie sprawozdań dotyczących praw Człowieka na świecie,
- G. mając na uwadze, że Unia Europejska również w coraz większym stopniu koordynuje swoje działania z innymi mechanizmami regionalnymi i międzynarodowymi, utworzonymi w Afryce, Europie i Amerykach w celu dokładnego monitorowania sytuacji obrońców praw człowieka oraz wzywania państw do zapewnienia sprzyjających warunków dla ich pracy, zgodnie z międzynarodowymi i regionalnymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka,
- H. mając na uwadze, że wiarygodność Unii Europejskiej w zakresie ochrony obrońców praw człowieka na świecie jest ściśle powiązana z poszanowaniem praw człowieka i podstawowych wolności na obszarze UE,
- I. mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka sami w swojej pracy spotykają się z łamaniem praw człowieka, oraz mając na uwadze, że te przypadki łamania praw obejmują zabójstwa, groźby śmierci, uprowadzenia i porwania, samowolnie przeprowadzane aresztowania i zatrzymania oraz inne działania polegające na prześladowaniu i zastraszaniu, na przykład poprzez kampanie zniesławiające, oraz mając na uwadze, że przypadki te mogą być również wymierzone w najbliższych członków rodziny, w tym dzieci, lub krewnych obrońców praw człowieka, a ich celem jest zmuszenie obrońców praw człowieka do zaprzestania działań, mając na uwadze, że w wielu regionach działania realizowane w ramach kampanii dotyczących praw człowieka są ograniczane, a obrońcy praw człowieka prześladowani,
- J. mając na uwadze, że ochrona poszczególnych obrońców praw człowieka wymaga powszechnego wdrożenia polityki UE w dziedzinie praw człowieka,
- K. mając na uwadze, że szczególnie duże ryzyko ponoszą obrończynie praw człowieka, oraz mając na uwadze, że do innych grup i kategorii obrońców, którzy są w szczególności narażeni na ataki i łamanie praw człowieka w wyniku podejmowanych działań, zalicza

się obrońców pracujących w dziedzinie promowania praw obywatelskich i politycznych – zwłaszcza swobody wypowiedzi i wolności myśli, sumienia i religii, w tym praw mniejszości religijnych – jak również praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych – zwłaszcza praw zbiorowych takich jak prawo do pożywienia i prawo dostępu do zasobów naturalnych, w tym praw członków związków zawodowych – a także obrońców praw mniejszości i praw społecznych, praw dziecka, praw ludności rdzennej, praw lesbijek, gejów, biseksualistów i transseksualistów, jak i osoby zwalczające korupcję,

- L. mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka są prześladowani za pomocą coraz bardziej wyrafinowanych środków, poprzez nowe technologie, ale również poprzez restrykcyjne przepisy dotyczące organizacji pozarządowych i przeszkody administracyjne, które znacząco ograniczają przestrzeń i możliwości działania niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla w tym zakresie, że niektóre rządy utrudniają obrońcom praw człowieka oficjalną rejestrację organizacji lub zapobiegają takiej rejestracji, a następnie oskarżają obrońców o bezprawne korzystanie z prawa do wolności zgromadzeń,
- M. mając na uwadze, że działania te stanowią wyraźne naruszenie międzynarodowych przepisów w dziedzinie praw człowieka oraz szeregu powszechnie uznawanych wolności podstawowych,
- N. mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka są także ograniczani przez strategie polityczne, ustawodawstwo i procedury określane mianem „środków bezpieczeństwa”, którym często towarzyszą napiętnowanie i oskarżenia o terroryzm, a czasami przepisy te są bezpośrednio wymierzone w obrońców praw człowieka,
- O. mając na uwadze, że konkretne trudności napotymane przez stowarzyszenia i zgromadzenia obrońców praw człowieka obejmują przejmowanie wyposażenia, zamykanie siedzib, nakładanie wysokich kar, a także szczegółową i subiektywną kontrolę kont bankowych,
- P. mając na uwadze, że umowy handlowe zawierające klauzulę dotyczącą ochrony praw człowieka mogą pozwolić UE na wprowadzenie wymogu poszanowania praw człowieka jako warunku utrzymywania stosunków handlowych,
 - 1) oddaje hołd obrońcom praw człowieka za ich bezcenny wkład w ochronę i promowanie praw człowieka, rządów prawa, demokracji i w zapobieganie konfliktom z narażeniem własnego bezpieczeństwa osobistego oraz bezpieczeństwa rodziny i bliskich; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że deklaracja ONZ z 1998 r. nie zawiera ścisłej definicji obrońców praw człowieka, i w tej kwestii wzywa Radę i Komisję do zdecydowanego poparcia tego podejścia;
 - 2) wzywa UE do skoncentrowania się na skuteczniejszym wdrożeniu istniejących narzędzi i mechanizmów przyczyniających się do spójnej i systematycznej ochrony obrońców praw człowieka w Unii Europejskiej; zaleca wysokiej przedstawiciel Unii Europejskiej ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa opracowanie środków i bardziej skutecznej metodologii w tym zakresie, która będzie ukierunkowana na wyniki, a także dokonanie przeglądu istniejącej polityki i toczącej się debaty w dziedzinie praw człowieka;

- 3) wzywa UE i jej państwa członkowskie do wyrażenia swojej politycznej woli wsparcia działań obrońców praw człowieka i tym samym do lepszego wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi, a także rozwijania nowych mechanizmów uzupełniających służących pomocy i promowaniu ich pracy poprzez rzeczywiste partycypacyjną strategię, która powinna przyczynić się do stworzenia sprzyjających warunków dla obrońców praw człowieka, w których mogą oni wykonywać swoje obowiązki i być objęci ochroną; podkreśla, że musi to być połączone ze strategią polityczną mającą na celu zapobieganie atakom i groźbom skierowanym przeciwko obrońcom oraz ochronę przed takimi działaniami, za pomocą zarówno środków nadzwyczajnych, jak i długoterminowych;

Wzmocnienie instytucjonalne i nowości wynikające z Traktatu z Lizbony

- 4) przypomina, że Traktat z Lizbony, w świetle art. 3 i 21, umieszcza promowanie i ochronę praw człowieka w centrum zainteresowania działań zewnętrznych Unii; podkreśla, że priorytetem musi być zapewnienie, że promowanie praw człowieka jako podstawowej wartości oraz celu polityki zagranicznej Unii jest odpowiednio odzwierciedlone podczas tworzenia i w strukturze Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ), w tym poprzez przyznanie na ten cel odpowiednich zasobów ludzkich; wzywa zatem do utworzenia głównego punktu koordynacji, którego konkretnym zadaniem byłyby sprawy związane z obrońcami praw człowieka w ramach ESDZ;
- 5) podkreśla, że wdrożenie przez misje UE wytycznych na temat obrońców praw człowieka było jak dotychczas niezadowolające i wzywa Komisję do przeprowadzenia dogłębnej analizy w celu dopilnowania, aby ta kwestia została zbadana; zauważa w związku z tym, że w wyniku przyjęcia Traktatu z Lizbony od delegacji Komisji w krajach trzecich wymaga się obecnie pełnego wykorzystania nowych możliwości, ale również nakłada się na nie nowe obowiązki w celu lepszego podejmowania tej kwestii, ponieważ delegacje stają się teraz delegaturami Unii i odgrywają coraz ważniejszą rolę, jeżeli chodzi o reprezentowanie UE i wdrażanie polityki w dziedzinie praw człowieka; ponawia w związku z tym wezwanie do systematycznego powoływania na to stanowisko w każdym kraju wysoko wykwalifikowanego urzędnika politycznego, który zająłby się zagadnieniami praw człowieka i demokracji, oraz do włączenia wytycznych i opracowania najlepszych praktyk dotyczących praw człowieka i ich wdrożenia do programów szkoleń dla pracowników misji UE, opisów stanowisk i procesu oceny pracownika;
- 6) podkreśla znaczenie klauzul dotyczących praw człowieka w polityce handlowej, partnerstwach i umowach handlowych zawieranych między UE a krajami trzecimi;
- 7) oczekuje, że powołanie wysokiego przedstawiciela ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, który jest jednocześnie wiceprzewodniczącym Komisji, oraz stworzenie wspólnych służb działań zewnętrznych znacząco wpłynie na spójność i skuteczność UE w tej dziedzinie, a także zdecydowanie zaleca, aby opracowywanie strategii lokalnych w ścisłej współpracy z lokalnymi niezależnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym systematyczna ocena tych strategii, zostały zinstytucjonalizowane przez wysokiego przedstawiciela/wiceprzewodniczącego, tak aby zapewnić rzeczywiste wdrożenie środków ochronnych zawartych w wytycznych UE w sprawie obrońców praw

człowieka;

- 8) uważa za konieczne poprawę kontaktów z niezależnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz systematyczne monitorowanie tych kontaktów, a także dostęp obrońców praw człowieka do delegacji UE i misji w terenie; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wniosek prezydencji hiszpańskiej, aby spośród pracowników misji UE na rzecz obrońców praw człowieka wyłonić wspólnego lokalnego oficera łącznikowego, którego zadaniem byłaby koordynacja działań Unii Europejskiej poprzez promowanie zwiększonego dostępu do informacji na temat naruszeń praw człowieka i współpracę z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, co jednocześnie zapewni przejrzystość sposobu, w jaki obrońcy praw wykonują swoje obowiązki, i da możliwość szybkiego reagowania w sposób elastyczny w przypadku sytuacji nadzwyczajnej; oczekuje, że Parlament będzie informowany o tych nominacjach;

Ku spójniejszemu i bardziej systematycznemu podejściu w polityce UE na rzecz praw człowieka

- 9) jest zaniepokojony faktem, że wytyczne UE na temat obrońców praw człowieka nie zostały wdrożone; domaga się, aby wytyczne te zostały właściwie i w pełni wdrożone przez wszystkie delegacje UE, oraz aby zwiększono wysiłki mające na celu dopilnowanie, że wszystkie delegacje opracują lokalne strategie wdrożenia, a w przypadku gdy strategie takie istnieją – dokonają ich przeglądu, do końca 2010 r.; domaga się, aby lista tych lokalnych strategii została udostępniona Parlamentowi Europejskiemu i opublikowana w rocznym sprawozdaniu UE na temat praw człowieka;
- 10) wzywa Radę, Komisję i delegacje UE do aktywnego włączenia obrońców praw człowieka i ich organizacji w procesy opracowywania, monitorowania i przeglądu strategii lokalnych, ponieważ będzie to wpływać na zapewnienie skuteczności tych strategii;
- 11) uważa, że spotkania przynajmniej raz do roku obrońców praw człowieka z przedstawicielami dyplomacji, o które wnioskuje wytyczne UE, mogą wyraźnie przyczynić się do powstania takich procesów, i zachęca do systematyczniejszych spotkań w przyszłości; wzywa do zapewnienia udziału w tych spotkaniach obrońców praw człowieka prowadzących w skali kraju różnorodną działalność, a także uczestnictwa obrońców praw człowieka pochodzących z poszczególnych regionów;
- 12) w związku z tym zwraca się do wysokiej przedstawiciel ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa o rozważenie możliwości zorganizowania międzynarodowego spotkania obrońców praw człowieka z udziałem właściwych organów ONZ, sekretariatów regionalnych konwencji praw człowieka oraz międzynarodowych i regionalnych organizacji pozarządowych w celu zwiększenia ochrony obrońców praw człowieka i promowania praw człowieka na świecie;
- 13) podkreśla potrzebę uwzględnienia problematyki płci we wdrożeniu wytycznych, wraz z ukierunkowanymi działaniami na rzecz obrońców praw człowieka i innych grup szczególnie narażonych, takich jak dziennikarze, obrońcy pracujący na rzecz promowania praw gospodarczych, społecznych i kulturowych, praw dziecka, oraz ci pracujący w dziedzinie praw mniejszości, zwłaszcza praw mniejszości religijnych i językowych, praw ludności rdzennej oraz praw lesbijek, gejów, biseksualistów i transseksualistów;

- 14) podkreśla znaczenie wolności słowa i rolę mediów, zarówno w Internecie, jak i poza nim, jako narzędzi wykorzystywanych przez obrońców praw człowieka;
- 15) uważa, że należy ocenić rozwój nowych technologii i ich wpływ na obrońców praw człowieka, a wyniki tej oceny włączyć do istniejących programów UE poświęconych prawom człowieka i obrońcom praw człowieka;
- 16) uważa, że główne aspekty lokalnych strategii wdrażania wytycznych UE na temat obrońców praw człowieka powinny być odzwierciedlone w krajowych dokumentach strategicznych/krajowych programach orientacyjnych, planach działania europejskiej polityki sąsiedztwa, rocznych programach działań EIDHR i instrumencie na rzecz stabilności;
- 17) przypomina, że z pomocą Traktatu z Lizbony promowanie, ochrona i bezpieczeństwo obrońców praw człowieka muszą być traktowane priorytetowo w stosunkach UE z krajami trzecimi i uwzględnione na wszystkich szczeblach oraz we wszystkich aspektach i instrumentach polityki zagranicznej Unii, tak aby zwiększyć spójność, skuteczność i wiarygodność wsparcia UE dla obrońców praw człowieka; uważa, że opracowanie, skuteczne wdrożenie i systematyczne monitorowanie szczegółowych strategii krajowych w dziedzinie praw człowieka i demokracji mogłoby znacznie przyczynić się do tego ukierunkowanego podejścia;
- 18) uważa, że poprawa skuteczności dialogów UE w dziedzinie praw człowieka korzystnie wpłynie na ochronę obrońców praw człowieka w krajach trzecich; podkreśla potrzebę systematycznego poruszania kwestii sytuacji obrońców praw człowieka we wszystkich dialogach politycznych i tych w dziedzinie praw człowieka, a także w negocjacjach handlowych z krajami trzecimi, jak również kwestii ogólnej sytuacji i poprawy w zakresie prawa do wolności stowarzyszania się, w krajowych ustawodawstwach, przepisach i działaniach, przypominając partnerom o odpowiedzialności państw w zakresie zapewnienia włączenia wszystkich zobowiązań i praw wpisanych w Deklarację Organizacji Narodów Zjednoczonych o obrońcach praw człowieka do prawa krajowego, w tym prawa do wolności zrzeszania się, swobody zgromadzeń i otrzymywania funduszy z kraju, jak i z zagranicy, przy zachowaniu całkowitej przejrzystości i poszanowaniu prawa tych państw do podejmowania niezależnych decyzji, jak również prawa do wolności słowa, które ma podstawowe znaczenie w pracy obrońców praw człowieka; podkreśla, że krajom partnerskim należy również przypomnieć o obowiązku i odpowiedzialności w zakresie ochrony i promowania poszanowania obrońców praw człowieka i ich pracy poprzez stworzenie warunków, które pozwolą na wykonywanie w pełni ich działalności w zakresie rzecznictwa, monitorowania i sprawozdawczości na temat praw człowieka;
- 19) jest zdania, że w odniesieniu do otrzymywania funduszy z kraju i z zagranicy należy przyjąć konkretne kryteria, które z zasady są orientacyjne i niewyczerpujące, w celu zwiększenia przejrzystości i wzmocnienia kontroli; uważa, że kryteria, które mogą być wzięte pod uwagę wyłącznie jako elementy orientacyjne, obejmują: charakter organizacji obrońców praw człowieka, liczbę uczestników, stopień pilności oczekiwania na wsparcie finansowe, analizę planu interwencji w zakresie obrony praw człowieka oraz potrzeby lokalnej społeczności; wzywa do podjęcia środków, aby zapewnić uwzględnienie

wszelkich innych kryteriów zgłoszonych przez obrońców praw człowieka, jeśli mają one kluczowe znaczenie dla ich działań;

- 20) przypomina, że delegacje Parlamentu Europejskiego, jako instytucje odpowiedzialne za relacje PE z krajami trzecimi, mogłyby odegrać jeszcze większą rolę w staraniach mających pomóc obrońcom praw człowieka, zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi dotyczącymi praw człowieka oraz działaniami na rzecz demokracji posłów do Parlamentu Europejskiego udających się z misją do krajów trzecich;
- 21) wzywa do położenia większego nacisku na rolę Parlamentu Europejskiego w dialogach UE dotyczących praw człowieka, prowadzonych z krajami trzecimi;
- 22) proponuje przeprowadzenie „oceny stopnia przestrzegania praw człowieka” w krajach trzecich pozostających w stosunkach handlowych z UE;
- 23) wzywa do włączenia przedstawicieli środowisk biznesowych do dialogów dotyczących praw człowieka;
- 24) dostrzega potrzebę spójnego i skoordynowanego podejścia UE, jak również stworzenia przestrzeni dla uzupełniających się ról państw członkowskich w odniesieniu do ochrony obrońców praw człowieka;
- 25) potępia poczucie bezkarności za naruszenia wymierzone w obrońców praw człowieka, które występują w wielu krajach na świecie; domaga się, aby Rada i Komisja poruszyły tę kwestię w rozmowach dwustronnych, a także wzywa wszystkie kraje do dopilnowania, aby wszyscy sprawcy, bez względu na ich stanowisko lub funkcję, zostali pociągnięci do odpowiedzialności w ramach niezależnych i skutecznych postępowań dyscyplinarnych i karnych, przy czym należy pamiętać, że po wyczerpaniu krajowych środków sądowych zawsze istnieje możliwość odwołania się do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
- 26) podkreśla konieczność dopilnowania, aby powoływanie się na względy bezpieczeństwa narodowego i publicznego, w tym na walkę z terroryzmem, nie było arbitralnie wykorzystywane przeciwko obrońcom praw człowieka;
- 27) wskazuje, że parlamentarzyści również odgrywają ważną rolę przy zapewnieniu zgodności ustawodawstwa krajowego mającego potencjalnie wpływ na obrońców praw człowieka i ich działalność z międzynarodowo uznanymi standardami w dziedzinie praw człowieka; podkreśla w związku z tym znaczenie systematycznego podejmowania tych kwestii przez posłów do Parlamentu Europejskiego podczas posiedzeń dwustronnych i wielostronnych z innymi parlamentarzystami i ekspertami działającymi w terenie, zgodnie z wytycznymi PE dotyczącymi działań na rzecz praw człowieka i demokracji podejmowanych przez posłów do PE podczas delegacji do krajów trzecich;
- 28) podkreśla znaczenie pełnego zaangażowania niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w przygotowania wszystkich dialogów na temat praw człowieka, poprzez seminaria organizowane przez społeczeństwo obywatelskie lub z wykorzystaniem innych środków; uważa, że należy wzmocnić związek pomiędzy seminariami organizowanymi przez społeczeństwo obywatelskie i formalnym dialogiem, dzięki publikowaniu wydanych zaleceń i lepszemu monitorowaniu działań następczych oraz przekazywaniu informacji

zwrotnych organizacjom społeczeństwa obywatelskiego po zakończeniu danego dialogu; podkreśla, jak istotne jest kontynuowanie omawiania poszczególnych przypadków podczas dialogów, i uważa, że upublicznienie listy nazwisk mogłoby zwiększyć wpływ działań UE oraz zwrócić uwagę opinii publicznej na te przypadki, pod warunkiem że ujawnienie tych informacji nie naraża obrońców praw człowieka na niebezpieczeństwo; podkreśla znacznie współpracy z innymi obrońcami praw człowieka i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego przy analizie takich zagrożeń;

- 29) uważa, że europejski instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka (EIDHR), który wykazał już skuteczność we wspieraniu i promowaniu poszanowania praw człowieka i wzmocniania rządów prawa, powinien nadal rozwijać bezpośrednie wsparcie dla obrońców praw człowieka, tak aby zaspokoić ich potrzeby krótko- i długoterminowe, upewniając się, że pomoc dotrze również do konkretnych szczególnie narażonych grup obrońców i obrońców mieszkających w oddalonych rejonach i na terytoriach, którym poświęca się mniej uwagi;
- 30) wzywa Radę i wysoką przedstawiciel do systematycznego potępienia i krytykowania korporacji międzynarodowych dostarczających reżimom technologii służące inwigilacji, które ułatwiają prześladowanie i aresztowanie obrońców praw człowieka;

Większa przejrzystość i rozgłos jako środek ochrony

- 31) wzywa Radę i Komisję do podniesienia świadomości wśród obrońców praw człowieka, ESDZ, ambasad UE oraz ministerstw spraw zagranicznych państw członkowskich UE na temat istnienia wytycznych za pomocą ukierunkowanych działań na rzecz pełnego egzekwowania i wdrożenia tych wytycznych; uważa, że coroczne spotkania przewidziane w wytycznych stanowiłyby znaczne wsparcie dla obrońców praw człowieka, a także zwiększyły wiarygodność i widoczność działań UE, a tym samym wyraźnie pokazały, jak ważna jest dla UE ochrona praw człowieka;
- 32) podkreśla, że uznanie publiczne oraz widoczność obrońców praw człowieka i ich działalności mogą również zwiększyć bezpieczeństwo obrońców w sytuacjach trudnych, ponieważ sprawców może powstrzymywać fakt, że ich czyny nie pozostaną niezauważone; wzywa państwa członkowskie UE i delegacje UE, aby o ile to możliwe upubliczniały działania dyplomatyczne i inne działania podejmowane w poszczególnych przypadkach, zawsze jednak po konsultacji z danym obrońcą praw człowieka i jego rodziną; domaga się, aby misje UE, zgodnie z wytycznymi, systematycznie informowały obrońców praw człowieka i ich rodziny, jak również organizacje pozarządowe, które powiadomiły UE o danym przypadku, o wszelkich działaniach, bez względu na ich formę, podjętych w ich imieniu;
- 33) wzywa wysoką przedstawiciel Unii Europejskiej ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa i wszystkich komisarzy zajmujących się obszarem stosunków zewnętrznych do systematycznego spotykania się z obrońcami praw człowieka podczas ich oficjalnych wizyt w krajach trzecich i podkreśla, że wspieranie obrońców praw człowieka powinno też być obowiązkowo uwzględnione w mandacie specjalnych przedstawicieli UE; podkreśla, że zarówno wysoka przedstawiciel, jak i specjaliści przedstawiciele będą odpowiadać przez Parlamentem Europejskim w zakresie działań podjętych w tej dziedzinie;

34) podkreśla potrzebę aktywnego wspierania i przygotowywania propozycji dotyczących sposobów wykorzystania sieci nagrody im. Sacharowa, uruchomionej w grudniu 2008 r. z okazji 20. rocznicy utworzenia nagrody, jako elementu stałego wsparcia dla obrońców praw człowieka, jak również w celu lepszego wykorzystania ewentualnego wkładu laureatów w działania Parlamentu Europejskiego, tak aby Parlament mógł wypełnić swój mandat w tym zakresie; ponownie wyraża zaniepokojenie naruszeniami praw człowieka popełnianymi wobec niektórych laureatów nagrody im. Sacharowa;

Ku bardziej skoordynowanym i nastawionym na wyniki działaniom na rzecz obrońców praw człowieka

35) uważa, że UE powinna opracować holistyczne podejście do obrońców praw człowieka w celu zwiększenia wiarygodności i skuteczności polityki UE w państwach członkowskich UE oraz w stosunku do państw trzecich, w tym jednocześnie środki wspierające celem zabezpieczenia ich działań, jak również środki prewencyjne i ochronne, biorąc równocześnie pod uwagę potrzeby obrońców praw człowieka w perspektywie średnio- i długoterminowej; podkreśla, że zmieniona strategia dotycząca europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie oraz wskazówki UE w zakresie praw człowieka powinny odzwierciedlać takie podejście;

36) uważa, że UE powinna jednoznacznie określić i stosować odpowiednie sankcje wobec krajów trzecich dopuszczających się poważnych naruszeń praw człowieka; ponownie zwraca się do Komisji i Rady, a w szczególności do wiceprzewodniczącej/wysokiej przedstawiciel do skutecznego wdrażania klauzuli praw człowieka w umowach międzynarodowych i do stworzenia prawdziwego mechanizmu egzekwowania tej klauzuli w myśl art. 8, 9 i 96 Umów z Kotonu;

37) jest zdania, że celem opracowania bardziej ukierunkowanych na wyniki działań, wysoka przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa powinna systematycznie oceniać realizowanie przez każdą delegaturę UE wytycznych UE dotyczących obrońców praw człowieka w państwach trzecich oraz potraktować priorytetowo te misje, uważnie monitorować pracę delegatur i formułować zalecenia na rzecz wzmocnionych działań, gdzie stopień realizacji okazał się zdecydowanie niski;

38) wzywa Radę do większego otwarcia Europy dla obrońców praw człowieka, którzy nie mogą pozostać w swoich ojczystych krajach; wzywa Radę i Komisję do przygotowania i wdrożenia konkretnych działań mających ułatwić dostęp do Europy dla tych obrońców praw człowieka;

39) przypomina o konieczności rozwiązania problemu braku spójnej ochrony i strategii dotyczącej azylu poprzez systematyczne wdrażanie nadzwyczajnych środków i inicjatyw w perspektywie krótko- i długoterminowej; zwraca się do wysokiej przedstawiciel o przedstawienie Parlamentowi Europejskiemu do końca 2010 r. działań podjętych w tym zakresie;

40) ponownie zwraca się do państw członkowskich o opracowanie w trybie priorytetowym skoordynowanej polityki dotyczącej wydawania wiz nadzwyczajnych obrońcom praw człowieka i członkom ich rodzin, dla których za wzór posłużyć mogą specjalne procedury stosowane w Hiszpanii i Irlandii; głęboko wierzy, że nadanie nowym delegaturom UE

uprawnień do przedstawiania państwom członkowskim zaleceń dotyczących wydawania wiz nadzwyczajnych byłoby istotnym krokiem naprzód w realizacji unijnej polityki w dziedzinie praw człowieka; jest zdania, że wyraźnie odniesienie się do tej możliwości w Projekcie wytycznych dotyczących rozpatrywania wniosków wizowych oraz zmian w wydanych wizach bardzo by pomógł w opracowaniu tego wspólnego podejścia, co podkreślił już Parlament Europejski w trakcie kontroli prawnej wyżej wymienionego środka;

- 41) apeluje, by nalegano na jednakowe stanowisko wszystkich 27 państw członkowskich w kwestii wydawania wiz obrońcom praw Człowieka;
- 42) podkreśla potrzebę dołączenia do tych wiz nadzwyczajnych środków udzielenia tymczasowej opieki i schronienia w Europie obrońcom praw człowieka, ewentualnie włącznie z przyznaniem środków finansowych i zakwaterowania dla obrońców praw człowieka, jak również objęciem programami towarzyszącymi (działaniami w dziedzinie praw człowieka, wykładami na uczelniach europejskich, kursami językowymi itp.); z zadowoleniem przyjmuje promowaną przez czeską prezydentę inicjatywę dotyczącą „miast schronienia” oraz program „Ochrona i Schronienie” realizowany od 2008 r. przez hiszpański rząd i wzywa wiceprzewodniczącą Komisji/wysoką przedstawiciel do sfinalizowania w ramach ESDZ europejskiego programu ds. ochrony i schronienia do końca 2010 r. oraz do jego wdrożenia w 2011 r., nie przejmując jednak obowiązków innych miast schronienia; wzywa wysoką przedstawiciel do przedstawienia Parlamentowi Europejskiemu podręcznika pokazującego, jak utworzyć miasto schronienia, jak również wniosku ramowego służącego wspieraniu łączenia takich miast w sieci; wzywa do dalszego wspierania innych istniejących w tym zakresie inicjatyw;
- 43) podkreśla ponadto, że w przypadku sytuacji zagrożenia życia lub fizycznego i psychicznego zdrowia obrońców praw człowieka, państwa członkowskie i delegatury UE powinny wspierać i rozwijać również inne narzędzia ochrony oraz mechanizmy natychmiastowego reagowania; uważa, że należy działać w tym zakresie w ścisłej współpracy z lokalnymi obrońcami praw człowieka i społeczeństwem obywatelskim;
- 44) z zadowoleniem przyjmuje obecną współpracę między istniejącymi mechanizmami ochrony na szczeblu europejskim i międzynarodowym, którą można by jeszcze zacieśnić poprzez systematyczną wymianę informacji i strategii, tak aby zapewnić lepszą komplementarność ich wszystkich w zakresie dzielenia się informacjami w nagłych przypadkach, jak i koordynacji długoterminowych działań wspierających, takich jak korzystanie z bezpiecznej platformy internetowej dostępnej dla wszystkich oficjalnych zainteresowanych stron; w tym względzie z zadowoleniem przyjmuje coroczne posiedzenia organizowane przez Radę Europy, jak i coroczne spotkania dotyczące mechanizmów na różnych szczeblach organizowane przez Centrum Ochrony Obrońców Praw Człowieka, wspólny program Międzynarodowej Federacji Praw Człowieka (FIDH) oraz Światowej Organizacji przeciw Torturom, które to działania mają na celu wzmocnienie wzajemnych relacji między międzynarodowymi i regionalnymi mechanizmami i instytucjami działającymi na rzecz ochrony obrońców praw człowieka; wzywa istniejące grupy robocze ds. obrońców człowieka w Europie w ramach grupy roboczej Rady ds. praw człowieka i Rady Europy (inicjatywa komisarza Rady Europy ds. praw człowieka) do zbadania sposobów na ściślejszą współpracę;

- 45) wzywa, by w kontekście wprowadzania w życie traktatu z Lizbony instytucje UE ustanowiły mechanizm współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie obrońców praw człowieka; rozumie, że powołanie punktów koordynacji ds. obrońców praw człowieka we wszystkich instytucjach i organach UE ułatwiłoby utworzenie takiego mechanizmu, przy czym punkty te ściśle współpracowałyby z członkami misji i delegacji Unii odpowiedzialnymi za prawa Człowieka i demokrację;
- 46) wzywa Radę i Komisję do zbadania możliwości utworzenia systemu alarmowania, który byłby wspólnie wykorzystywany przez instytucje UE i wszystkie inne mechanizmy ochrony;
- 47) uważa, że dzielenie się informacjami zostałyby również ułatwione poprzez utworzenie specjalnych baz danych lub „rejestrów” w celu zapisywania podjętych działań, zwłaszcza jeśli chodzi o jednostki, przy zapewnieniu pełnego poszanowania poufności takich informacji;
- 48) wzywa Komisję Europejską do systematycznego monitorowania krótko- i długoterminowej realizacji wytycznych UE na temat obrońców praw człowieka oraz do sporządzania sprawozdań dla Podkomisji Praw Człowieka Parlamentu Europejskiego;
- 49) zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz państwom członkowskim UE.

UZASADNIENIE

Wprowadzenie

Obrońcy praw człowieka na całym świecie odgrywają zasadniczą rolę w ochronie i wspieraniu podstawowych praw człowieka poprzez codzienne zaangażowanie, często z narażeniem własnego życia. obrońcy praw człowieka przyczyniają się również w ogromnym stopniu do zmian, a także odgrywają znaczną rolę w demokratycznych procesach zachodzących w ich krajach, tworząc w ten sposób ludzki związek między demokracją a poszanowaniem praw człowieka. Wspieranie obrońców praw człowieka od długiego czasu stanowi również element polityki prowadzonej przez Unię Europejską w dziedzinie praw człowieka w stosunkach zewnętrznych.

Nadszedł czas na bliższe przyjrzenie się polityce UE w zakresie wspierania obrońców praw człowieka, ocenę istniejących mechanizmów oraz zaproponowanie dalszych kroków, tak aby wesprzeć działania obrońców praw człowieka poprzez strategię uczestnictwa oraz zapewnić ochronę przy użyciu środków nadzwyczajnych i środków długoterminowych.

Kto może być obrońcą praw człowieka?

Przyjęta w 1998 r. deklaracja ONZ o obrońcach praw człowieka jest dziś dokumentem odniesienia dla wszystkich mechanizmów międzynarodowych i regionalnych, ponieważ przedstawia prawa jednostek i organizacji istotnych dla obrony praw człowieka oraz zobowiązania państwa dotyczące zapewnienia wsparcia i ochrony dla takiej działalności.

Zgodnie z deklaracją „obrońca praw człowieka” to termin określający osoby, które indywidualnie lub grupowo działają na rzecz promowania lub ochrony praw człowieka. Jednakże obrońca praw człowieka musi działać na drodze pokojowej. Definicja ta nie obejmuje osób lub grup popełniających lub szerzących przemoc.

Zgodnie z tą szeroką definicją obrońcami praw człowieka mogą być jakiegokolwiek osoby lub grupy osób działające na rzecz promowania praw człowieka, począwszy od organizacji międzyrządowych z siedzibą w największych miastach świata, do jednostek pracujących w ramach społeczności lokalnych. obrońcy praw człowieka mogą być jakiegokolwiek płci, w jakimkolwiek wieku i mogą pochodzić z jakiegokolwiek części świata oraz mieć jakikolwiek profil zawodowy bądź inny. Należy zwłaszcza zauważyć, że obrońców praw człowieka znaleźć można nie tylko w organizacjach pozarządowych lub międzyrządowych, ale mogą oni również w niektórych przypadkach być urzędnikami rządowymi, urzędnikami służby cywilnej lub członkami sektora prywatnego.

Czym zajmują się obrońcy praw człowieka?

Obrońców praw człowieka zdefiniować można przede wszystkim przez to, czym się zajmują, a najlepiej można wytłumaczyć kim są opisując ich działania i warunki, w jakich pracują.

Obrońcy praw człowieka pracują na rzecz realizacji jakiegokolwiek prawa zapisanego w Powszechnej deklaracji praw człowieka z 1948 r. i innych międzynarodowych instrumentach z zakresu praw człowieka, lub też wszystkich tych praw. W rezultacie obrońcy praw człowieka dążą do wspierania i ochrony praw obywatelskich i politycznych, jak również

wspierania, ochrony i realizacji praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych.

Obrońcy praw człowieka odgrywają czynną rolę w konsolidacji zasad demokratycznych, a ich działalność obejmuje gromadzenie i rozpowszechnianie informacji o przypadkach łamania praw człowieka, wspieranie ofiar łamania praw człowieka, przyczynianie się do wdrażania konwencji dotyczących praw człowieka, działania na rzecz zapewnienia ponoszenia odpowiedzialności i położenia kresu bezkarności, wspieranie dobrych rządów. Są oni także kluczowymi partnerami w rozwoju kształcenia i szkolenia w zakresie praw człowieka.

Przypadki łamania praw człowieka dotyczące obrońców praw człowieka

Obrońcy praw człowieka często stają się ofiarami łamania praw człowieka w trakcie wykonywania swoich obowiązków. Przypadki naruszenia praw człowieka obejmują zabójstwa, groźby śmierci, uprowadzenia i porwania, arbitralne aresztowania i przetrzymywania, czasem tortury. Obrońcy praw człowieka często padają ofiarą prześladowań, a wielu z nich było przedmiotem kampanii oczerniających. Czasami przedstawianie różnych zarzutów jest sposobem na powstrzymanie ich pracy. Demonstracje pokojowe i zgłaszanie skarg doprowadzają do postawienia zarzutu zakłócania porządku publicznego i chuligaństwa i powodują surowe wyroki sądowe. Strategie polityczne, prawodawstwo i procedury określane jako „środki bezpieczeństwa”, np. ustawy antyterrorystyczne, stosowane są czasem w taki sposób, aby ograniczyć działania obrońców praw człowieka lub bezpośrednio dotknąć samych obrońców.

Kobiety-obrończynie praw człowieka i inne szczególnie narażone grupy

Kobiety-obrończynie praw człowieka narażone są na znaczne ryzyko i napotykać duże przeszkody w ramach wykonywania pracy związanej z prawami człowieka. Narażone są na ryzyko w związku z tym, kim są i co robią. Często wymierzone w nie akty przemocy lub groźby są natury seksualnej lub borykają się one z ograniczeniami w ich pracy z powodu ich płci. Ponadto cierpią one z powodu uprzedzeń, wyłączenia i publicznego odrzucenia ze strony krajowych sił zbrojnych i podmiotów społecznych. Wiele kobiet-obrończyń praw człowieka odpowiedzialnych jest na co dzień za opiekę nad dziećmi lub osobami starszymi i często uważają za bardzo trudne kontynuowanie ich pracy w zakresie praw człowieka, gdyż zdają sobie sprawę, iż areszt i pozbawienie wolności uniemożliwiłyby im wypełnianie ich roli na łonie rodziny.

Ta szczególna sytuacja została dostrzeżona w wytycznych UE, które podkreślają znaczenie zastosowania perspektywy płci przy rozpatrywaniu kwestii obrońców praw człowieka oraz apelują do misji o zwracanie szczególnej uwagi na wyjątkowe ryzyko, na jakie narażone są kobiety-obrończynie praw człowieka. Podczas kilku prezydencji przeprowadzono na szczeblu UE specjalne kampanie na rzecz wzmocnienia wysiłków i lepszego dotarcia do kobiet-obrończyń praw człowieka.

Inne grupy i kategorie obrońców praw człowieka szczególnie narażone na ataki i na łamanie praw człowieka w związku z wykonywaną pracą, zgodnie zwłaszcza ze sprawozdaniem specjalnego przedstawiciela ds. obrońców praw człowieka za rok 2007 oraz ostatnim przeglądem wytycznych UE w 2008 r., obejmują obrońców pracujących na rzecz promowania praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych oraz tych zajmujących się prawami mniejszości, ludności rdzennej oraz lesbijek, gejów, biseksualistów i transseksualistów.

II. Mechanizmy ONZ i mechanizmy regionalne na rzecz obrońców praw człowieka

Specjalny sprawozdawca ONZ

W 2000 r. Komisja Praw Człowieka ONZ zwróciła się do sekretarza generalnego o opracowanie mandatu dotyczącego obrońców praw człowieka, wsparcie wdrażania deklaracji w sprawie obrońców praw człowieka, jak również o gromadzenie informacji o faktycznej sytuacji obrońców praw człowieka na świecie. Stanowisko to do 2008 r. obejmowała Hina Jilani, po czym zastąpiła ją Margaret Sekaggya. Mandat dotyczący obrońców praw człowieka jest obszerny i stanowi, że główne zadania specjalnego sprawozdawcy to:

- poszukiwanie, przyjmowanie i analiza informacji dotyczących sytuacji obrońców praw człowieka oraz reagowanie na te informacje;
- ustanowienie współpracy i prowadzenie dialogu z rządami i innymi zainteresowanymi podmiotami na temat promowania i skutecznego wprowadzania w życie deklaracji;
- zalecanie skutecznych strategii na rzecz lepszej ochrony obrońców praw człowieka oraz opracowywanie działań następczych związanych z tymi zaleceniami;

W tym celu specjalny sprawozdawca przedstawia roczne sprawozdanie Radzie Praw Człowieka i Zgromadzeniu Ogólnemu, organizuje podróże do poszczególnych krajów oraz porusza z rządami konkretne problemy. To ostatnie działanie realizowane jest często przy zastosowaniu pism ponagląjących. Od utworzenia mandatu wysłano ponad 2100 komunikatów do około 120 krajów w sprawie sytuacji 3600 obrońców praw człowieka. W swoim pierwszym sprawozdaniu Margaret Sekaggya skupia się głównie na powszechnym okresowym przeglądzie praw człowieka jako na mechanizmie o wartości strategicznej dla przeglądu sytuacji obrońców praw człowieka w krajach podlegających przeglądowi oraz dla, miejmy nadzieję, jej poprawy.

Afryka

Afrykańska Komisja Praw Człowieka i Ludów jest niezależnym mechanizmem monitorowania Unii Afrykańskiej. Praca jej obejmuje promowanie i ochronę praw człowieka oraz interpretowanie postanowień Afrykańskiej karty praw człowieka i ludów. W 2004 r. Afrykańska Komisja Praw Człowieka i Ludów mianowała Reine Alapini-Gansou specjalnym sprawozdawcą ds. obrońców praw człowieka, aby wzmocnić ochronę praw obrońców praw człowieka w całej Afryce. W 2009 r. zastąpił ją Mohamed Bechir Khalfallah.

Ameryki

Ogólnoamerykańska Komisja Praw Człowieka jest niezależnym mechanizmem Organizacji Państw Amerykańskich utworzonym w celu promowania i ochrony praw człowieka w Amerykach.

Jej działalność z zakresu obrońców praw człowieka koordynowana jest poprzez jednostkę obrońców praw człowieka, która monitoruje i analizuje sytuację obrońców praw człowieka w regionie oraz składa sprawozdania na ten temat. Doradza ona również Ogólnoamerykańskiej Komisji Praw Człowieka odnośnie do indywidualnych wniosków od obrońców praw człowieka w sprawie środków ostrożności, które można zarządzić w przypadku gdy danej osobie grozi „poważna i nieodwracalna krzywda” będąca konsekwencją naruszenia jej praw. Środki ostrożności obejmują zarówno środki

bezpieczeństwa, jak i dochodzenia w sprawie gróźb lub innych naruszeń praw względem obrońców praw człowieka w celu zaradzenia podstawowym przyczynom i zapobieżenia ich ponownemu wystąpieniu.

Europa

OBWE/ODHIR

W grudniu 2003 r. mieszczące się w Warszawie Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE utworzyło specjalny program dotyczący wolności zrzeszania się i począwszy od 2007 r. ustanowiło punkt koordynacji ds. obrońców praw człowieka. Ten punkt koordynacji „ściśle monitoruje sytuację obrońców praw człowieka, ustala kwestie problemowe i stara się promować i chronić ich interesy.” ODHIR przygotowuje również roczne sprawozdania w sprawie obrońców praw człowieka w regionie OBWE.

Rada Europy

W lutym 2008 r. Komitet Ministrów Rady Europy przyjął oświadczenie na temat działań Rady Europy mających na celu poprawę ochrony obrońców praw człowieka i promowanie ich działań.

Oświadczenie to przypomina, że państwa ponoszą podstawową odpowiedzialność za tworzenie warunków sprzyjających działaniom obrońców praw człowieka, które umożliwiają jednostkom, grupom i stowarzyszeniom prowadzenie działalności pokojowej na rzecz promowania i ochrony praw człowieka bez innych ograniczeń niż te, na które zezwala Europejska konwencja praw człowieka. Oświadczenie to wymienia środki, jakie podjąć mają w tym względzie państwa, takie jak wzmocnienie systemu sądowego, zapewnienie skutecznych środków zaradczych, prowadzenie natychmiastowych, niezależnych i poważnych dochodzeń, wzmocnienie kompetencji i zdolności rzeczników praw człowieka oraz krajowych instytucji praw człowieka w zakresie przyjmowania skarg oraz zapewnianie rzeczywistego dostępu do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i innych mechanizmów obrony praw człowieka. Państwa członkowskie Rady Europy proszone są również o zapewnienie środków ochronnych w ramach szybkiej pomocy obrońcom praw człowieka zagrożonych w państwach trzecich, w tym obserwacji procesów sądowych i wydawania wiz nadzwyczajnych.

Oświadczenie zatwierdziło przyjętą przez Komisarza Praw Człowieka Rady Europy praktykę wspierania obrońców praw człowieka i zapewniania im ochrony oraz wezwało Komisarza do wzmocnienia roli i zdolności jego urzędu.

W ramach promowania rzeczywistego przestrzegania praw człowieka i pełnego korzystania z nich w obszarze Rady Europy komisarz ds. praw człowieka, niezależny i bezstronny organ, stara się ocenić konkretną sytuację w zakresie praw człowieka w każdym państwie członkowskim, zareagować na problemy oraz udzielać rad na temat środków naprawczych. Działania komisarza na rzecz wspierania praw człowieka obejmują:

- monitorowanie sytuacji obrońców praw człowieka na szczeblu krajowym i regionalnym mając na celu wykrycie braków i wad w krajowym prawodawstwie, krajowych przepisach i praktykach, które mogą wpłynąć na ich warunki pracy i bezpieczeństwo;
- składanie publicznych sprawozdań z sytuacji obrońców praw człowieka;

- interweniowanie w nagłych przypadkach na rzecz zagrożonych obrońców praw człowieka na płaszczyźnie publicznej lub poufnie, zwłaszcza wzywając rządy do wdrażania ich zobowiązań z zakresu praw człowieka i pomagając im w poszukiwaniu rozwiązań problemów, przed jakimi stanąć mogą obrońcy;
- podnoszenie świadomości publicznej i wzmacnianie sieci. Na portalu internetowym komisarza znajduje się strona poświęcona obrońcom praw człowieka;
- współpraca, koordynacja i komplementarność z kluczowymi partnerami i podmiotami takimi jak specjalny sprawozdawca ONZ ds. obrońców praw człowieka, OBWE-ODIHR, UE, organizacje pozarządowe oraz krajowe struktury zajmujące się prawami człowieka. Komisarz ustanowił w tym celu grupę zadaniową.

EU

Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka

Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka przyjęto w 2004 r. i zaktualizowano w 2008 r. w celu usprawnienia działań UE na rzecz obrońców praw człowieka. Zawierają one konkretne propozycje, zwłaszcza dla misji UE w krajach trzecich, w sprawie monitorowania sytuacji obrońców praw człowieka, np. w zestawieniach dotyczących praw człowieka, oraz jeżeli chodzi o wsparcie w postaci widocznego uznania, regularnych kontaktów lub, w razie potrzeby, obserwacji procesów sądowych. Innym ważnym aspektem jest wsparcie dla mechanizmów ONZ i koordynacja z innymi instrumentami regionalnymi, podobnie jak potrzeba wykorzystania polityki rozwojowej do ochrony obrońców praw człowieka.

O ile wytyczne są bardzo ważnym narzędziem i stanowią zobowiązanie ze strony UE, zarówno wewnętrzne oceny Rady z 2006 r.¹, jak i zewnętrzne oceny, takie jak sprawozdanie Amnesty International z 2007 r.², wykazały rozbieżność między ambicjami a ich faktyczną realizacją. Wnioski Rady zawierały szeroki zbiór zaleceń dla szefów misji, państw członkowskich oraz instytucji UE w sprawie działań podnoszących świadomość, wzmocnionych szkoleń, aktywniejszej pomocy i wzmocnionego wsparcia. Od tamtej pory podjęto pewne starania na rzecz rozwoju lokalnych strategii wdrożeniowych i utworzenia lokalnych grup ds. praw człowieka na szczeblu UE w krajach trzecich, aby zapewnić lepszą koordynację między różnymi misjami – niemniej jednak jest jeszcze wiele do zrobienia. Wprawdzie wiele zaleceń pozostaje aktualnych lub musi się jeszcze przełożyć na działania, ale utworzenie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych nadaje ich wdrażaniu nowy, ambitny kontekst.

Oczywiście, obrońcy praw człowieka również odgrywają ważną rolę we wdrażaniu wielu innych wytycznych, które z kolei mogą stanowić dla nich narzędzie wsparcia. Jednym z przykładów jest dialog dotyczący praw człowieka, często przygotowywany przez seminaria społeczeństwa obywatelskiego z myślą o wypełnieniu go treścią, a w niektórych przypadkach dialog ten jest także okazją do omówienia indywidualnych przypadków lub przynajmniej przedyskutowania problemów stojących przed obrońcami praw człowieka.

¹ Projekt konkluzji Rady na temat wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka.

² „Ensuring Protection? The European Union and human rights defenders”, Amnesty International, maj 2007 r. Nr indeksu AI: EUR 01/007/2007.

Europejski instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie (EIDHR)

Europejski instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka jest instrumentem finansowym UE, którego celem jest wspieranie praw człowieka i demokracji, wdrażanym głównie we współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Jedną z nowości wprowadzonych w rozporządzeniu przyjętym w 2006 r. – możliwą dzięki przeglądowi rozporządzenia finansowego – jest to, że obecnie instrument może dostarczać wsparcia niezarejestrowanym organizacjom pozarządowym, co może mieć wyjątkowe znaczenie dla osób pracujących w szczególnie trudnych warunkach, których dotyczy cel 1 instrumentu, i co stanowi krok do przodu w dziedzinie wspierania obrońców praw człowieka przez UE.

Podczas negocjacji nad rozporządzeniem (WE) 1889/2006 jednym z absolutnych priorytetów Parlamentu Europejskiego było wprowadzenie mechanizmu alarmowego dla wspierania obrońców praw człowieka. Art. 9 rozporządzenia w podtytule „Działania doraźne” stanowi: Komisja może doraźnie przeznaczyć niewielkie granty na rzecz obrońców praw człowieka, działając w odpowiedzi na pilną potrzebę ochrony”. Zamysłem było głównie umożliwienie delegatom Komisji dysponowania niewielką kopertą finansową na pomoc zagrożonym obrońcom praw człowieka, np. na ułatwienie wyjazdu z kraju. Ten rodzaj bezpośredniej pomocy indywidualnym osobom był możliwy dopiero dzięki zmianom w rozporządzeniu finansowym, ale był wykorzystywany w bardzo ograniczonym zakresie.

Jednakże na wniosek delegatur, w koordynacji z organizacjami otrzymującymi finansowanie z EIDHR, z pomocy tej skorzystały pojedyncze osoby. Być może podczas planowania tych środków w niewystarczającym stopniu uwzględniono długoterminowe potrzeby obrońców praw człowieka (po znalezieniu się w bezpiecznym miejscu mają oni inne potrzeby poza biletami na samolot), ale pozostają one zasadne z punktu widzenia odpowiedzialności politycznej. Oprócz pomocy przy wyjeździe z kraju formą ochrony mogą też stanowić inne pożyteczne działania niewymagające wielkich nakładów finansowych, takie jak udostępnienie telefonów komórkowych, kart pamięci w celu dokumentowania ataków itp.

W dokumencie strategicznym EIDHR na lata 2007-2010 cel 3 obejmuje działania wspierające w odniesieniu do różnych wytycznych UE. W tym okresie na szczególne wsparcie dla obrońców praw człowieka przeznaczono 16 mln euro. W rezultacie pierwszego zaproszenia do składania propozycji wybrano 11 wyspecjalizowanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, których projekty koncentrowały się na zapobieganiu i ochronie, lecz głównie w kontekście sytuacji alarmowych. Przy publikacji drugiego zaproszenia do składania propozycji w 2010 r. należy zadbać o zaspokojenie potrzeb krótko- i długoterminowych. Działania te muszą być skoordynowane i komplementarne oraz docierać do tych obrońców praw człowieka, którzy mogą być mniej znani lub mieszkać w oddalonych rejonach. Można również zaplanować specjalne działania dla szczególnie wrażliwych grup, o których wspomniano powyżej. Jako że w chwili obecnej beneficjentami są w większości organizacje europejskie, należy zapewnić, że w projektach uwzględnia się lokalne budowanie potencjału w krajach trzecich.

Parlament Europejski

Jedną z głównych funkcji Parlamentu Europejskiego jest monitorowanie i kontrola prac innych instytucji UE, lecz sam Parlament jest ważną instytucją i podmiotem, jeżeli chodzi

o promowanie i ochronę obrońców praw człowieka, za sprawą przesłuchań, rezolucji oraz, co nie mniej istotne, nagrody im. Sacharowa. W 2008 r. wraz z Komisją Europejską i ONZ zorganizowaliśmy dużą konferencję dla upamiętnienia 60. rocznicy Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz 10. rocznicy przyjęcia deklaracji ONZ o obrońcach praw człowieka.

Parlament Europejski dba o publiczny dostęp do niemal wszystkich obszarów swojej działalności, dostarczając tym samym forum do dyskusji i publicznych prezentacji obrońców praw człowieka podczas posiedzeń i przesłuchań. Rozgłos ten może sam w sobie decydować o poprawie ochrony, lecz także narażać pojedyncze osoby na zwiększone ryzyko. Zdarzało się, że wystąpienia w Parlamencie Europejskim skutkowały aresztowaniami: chyba najbardziej znanym przypadkiem jest Hu Jia. Wzmoczona współpraca między instytucjami UE, np. wczesne powiadamianie Komisji Europejskiej przez Parlament o wizytach obrońców praw człowieka, lub większa gotowość do śledzenia sytuacji w zakresie bezpieczeństwa obrońców praw człowieka zabierających głos w PE może być jednym ze sposobów przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Jak w przypadku wszystkich wybieranych zgromadzeń, teksty przyjmowane w głosowaniu – w przypadku Parlamentu Europejskiego rezolucje – stanowią najbardziej znaczący sposób komunikowania swojego stanowiska w odniesieniu do szerokiego wachlarza zagadnień, w tym praw człowieka. Pilne rezolucje, określone w obecnym art. 122 Regulaminu, pozostają najczęściej stosowanym środkiem prawnym do podnoszenia kwestii praw człowieka na forum PE, a wiele z nich dotyczy indywidualnych przypadków. W badaniu EUIC zleconym przez PE¹ przeanalizowano wszystkie rezolucje przyjęte w okresie 1999-2006. Obrońcy praw człowieka figurują w 74 spośród 786 odniesień do indywidualnych sytuacji w rezolucjach (tj. w 9,4% wszystkich rezolucji): w innych przypadkach wspomina się o politykach, związkowcach, dziennikarzach itp.

Wiele indywidualnych przypadków porusza się także w korespondencji, np. kierowanej do odnośnych władz przez przewodniczącego Parlamentu, przewodniczącego delegacji parlamentarnej lub przewodniczącego Podkomisji Praw Człowieka. Wszystkie indywidualne przypadki przywołane w rezolucjach są wyszczególnione w załączniku do rocznego sprawozdania PE na temat praw człowieka; niekiedy wyszczególnia się również dalsze podjęte inicjatywy. Istnieje jednak możliwość bardziej systematycznego monitorowania i śledzenia wyników podejmowanych działań. Jedną z opcji mogłoby być utworzenie specjalnej bazy danych, na wzór obecnie opracowywanej w Radzie. Mogłoby to również ułatwić konieczną poprawę wymiany informacji o działaniach prowadzonych przez różne instytucje, o co Parlament Europejski często się zwracał.

Od 1988 r. Parlament Europejski przyznaje nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli w uznaniu wysiłków na rzecz krzewienia praw człowieka i podstawowych wolności. W wielu przypadkach dzięki rozgłosowi sytuacja laureatów ulega poprawie. Jak wielu z nich potwierdziło na konferencji zorganizowanej w 2008 r. z okazji 20. rocznicy nagrody, uznanie dla ich pracy poprzez nagrodę stanowi konkretną pomoc i wsparcie moralne, zaś nagroda finansowa może być użyteczna zarówno dla laureatów, jak i bronionej sprawy. Oczekuje się, że poprzez utworzenie sieci laureatów nagrody im. Sacharowa Parlament Europejski będzie

¹ „Beyond Activism. The Impact of the resolutions and other activities of the EP in the field of human rights outside the European Union”, październik 2006 r.

mógł usprawnić monitorowanie działalności laureatów nagrody i kontakty z nimi w ramach ciągłego wsparcia, ale także w większym stopniu wykorzystać ewentualny wkład i dostępność laureatów dla realizacji różnych działań.

W związku z powyższym sprawozdawczyni pragnie przedstawić następujące zalecenia w odniesieniu do polityki UE dotyczącej obrońców praw człowieka:

Wzmocnienie instytucjonalne i nowości wynikające z Traktatu z Lizbony

- W art. 3 i 21 Traktatu z Lizbony precyzuje się cele polityki zagranicznej Unii oraz sytuuje się promowanie i ochronę praw człowieka w centrum zainteresowania działań zewnętrznych Unii. Priorytetem musi być zapewnienie, że struktura ESDZ – w tym jej zasoby ludzkie – należycie odzwierciedla promowanie praw człowieka, które stanowią jednocześnie podstawową wartość i cel polityki zagranicznej Unii.
- Delegatury Komisji w krajach trzecich staną się delegaturami Unii – proces ten już trwa, a delegatury będą musiały odgrywać kluczową rolę w reprezentowaniu UE i wdrażaniu polityki na rzecz praw człowieka; w związku z tym powinny one systematycznie dysponować wysoko wykwalifikowanymi doradcami politycznymi. Mianowanie tych osób może jednocześnie zwiększyć spójność i widoczność polityki UE na rzecz praw człowieka, a ponadto można je traktować jako głównych rozmówców lokalnych obrońców praw człowieka.

Ku spójniejszemu i bardziej systematycznemu podejściu w polityce UE na rzecz praw człowieka

- Delegatury UE w krajach trzecich muszą w pełni i należycie realizować wytyczne UE na temat obrońców praw człowieka; do końca 2010 r. konieczne będą dodatkowe starania, aby zapewnić, że wszystkie delegatury opracowują lokalne strategie. Byłoby zatem wielce wskazane, aby opracowanie lokalnych strategii, w tym ich regularna ocena, zostało zinstytucjonalizowane przez wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel, aby zagwarantować większą spójność polityki Unii i faktyczne wprowadzenie takich środków ochronnych w życie. Rzeczywista skuteczność lokalnych strategii będzie uwarunkowana zaangażowaniem obrońców praw człowieka w proces ich opracowywania i monitorowania. Planowane przynajmniej raz na rok spotkania obrońców praw człowieka z dyplomatami mogą wyraźnie przyczynić się do ustanowienia tego procesu.
- Wykaz lokalnych strategii należy przedstawić Parlamentowi lub przynajmniej uwzględnić w rocznym sprawozdaniu na temat praw człowieka. W przypadku parlamentarnych przesłuchań poprzedzających wyznaczenie szefów delegatur UE przez wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel należy wymagać od nich jasnego zaangażowania w tym względzie.
- Należy odwrócić obecne podejście polegające na izolowaniu kwestii praw człowieka od wszelkich innych zagadnień. Promowanie i ochronę obrońców praw człowieka należy uwzględnić na wszystkich szczeblach oraz we wszystkich aspektach i instrumentach polityki zagranicznej Unii, tak aby zwiększyć spójność, skuteczność

i wiarygodność wsparcia UE dla obrońców praw człowieka. Przyjęcie krajowej strategii praw człowieka i demokracji – mającej stanowić dokument referencyjny ustanawiający określone dla danego kraju priorytety w tym zakresie i dostosowany do wszystkich odpowiednich polityk zewnętrznych UE i instrumentów dotyczących danego kraju trzeciego – może znacznie przyczynić się do tego ukierunkowanego podejścia.

- Główne aspekty lokalnych strategii wdrażania wytycznych UE na temat obrońców praw człowieka powinny być odzwierciedlone w krajowych dokumentach strategicznych, planach działania europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) i rocznych programach działań EIDHR. Z uwagi na pilny charakter koniecznych działań wsparcie i ochrona obrońców praw człowieka musi wykraczać poza dialogi dotyczące praw człowieka i podkomisje praw człowieka EPS oraz musi systematycznie zajmować wysoką pozycję w dialogu z krajami trzecimi, w tym w ramach Rad Stowarzyszenia i Rad Współpracy oraz dwustronnych szczytów.
- EIDHR, który wykazał już zdolność do wspierania i promowania przestrzegania praw człowieka i umacniania rządów prawa, powinien w dalszym stopniu zwiększać bezpośrednie wsparcie dla obrońców praw człowieka.
- Należy zapewnić bliższe powiązanie między dialogami dotyczącymi praw człowieka, które są organizowane przed dwustronnymi szczytami, np. poprzez odbywanie spotkań z obrońcami praw człowieka przed każdym szczytem. Taki sposób postępowania mógłby pozwolić na przewyższenie ograniczeń bieżących dialogów oraz przynieść namacalne wyniki i dać dowód użyteczności.

Większa przejrzystość i rozgłos jako środek ochrony

- Zagrożeni obrońcy praw człowieka w krajach trzecich proszą przede wszystkim o większe nagłośnienie i rozpropagowanie działań UE dotyczących wszelkich trudnych sytuacji, z którymi się zmagają, w tym prześladowań, gróźb i arbitralnych zatrzymań. Traktują oni te publiczne działania jako środki ochrony. W tym sensie byłoby wskazane, aby w miarę możliwości poufne działania podejmowane przez państwa członkowskie UE, a w bliskiej przyszłości – przez delegatury UE, były upubliczniane i umieszczane na stronach internetowych delegatur oraz Rady i Komisji. Zawsze jednak decyzja o ich podaniu do wiadomości publicznej powinna leżeć w gestii danego obrońcy praw człowieka lub jego rodziny.
- Wiceprzewodnicząca / wysoka przedstawiciel powinna nadać priorytet spotkaniom z obrońcami praw człowieka, ilekroć będzie odbywać oficjalne podróże do krajów trzecich. Ponadto należy obowiązkowo uwzględnić ten aspekt w mandacie specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej (SPUE). Zarówno wiceprzewodnicząca / wysoka przedstawiciel, jak i specjalny przedstawiciel UE powinni odpowiadać przed Parlamentem za swoje działania w tym zakresie.

Ku bardziej skoordynowanym i nastawionym na wyniki działaniom na rzecz obrońców praw człowieka

- Jedynie opracowanie całościowego podejścia wobec obrońców praw człowieka może zwiększyć wiarygodność i skuteczność polityki UE. Podejście to powinno zatem obejmować środki wsparcia dla zabezpieczenia ich działalności, a jednocześnie środki zapobiegawcze i ochronne, umożliwiające działanie w stosownym czasie. Należy wziąć pod uwagę krótko- i długoterminowe potrzeby obrońców praw człowieka. Zmieniona strategia europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie oraz wskazówki UE na temat obrońców praw człowieka powinny odzwierciedlać to wyważone podejście.
- Należy w szczególny sposób skupić się nie tylko na ochronie obrońców praw człowieka w ich własnym kraju, ale także na wydawaniu im wiz w sytuacjach zagrożenia i alarmowych. Kwestię tej specjalnej wizy należy włączyć do Wspólnotowego Kodeksu Wizowego.
- Wraz z wizami wydawanymi w trybie pilnym należy uruchomić program „miast schronienia” w uzupełnieniu istniejących narzędzi i mechanizmów ochrony obrońców praw człowieka.
- Obecną współpracę między dotychczasowymi mechanizmami ochrony na szczeblu europejskim i międzynarodowym należy wesprzeć i umocnić poprzez systematyczną wymianę informacji i strategii, tak aby zapewnić ich lepszą wzajemną komplementarność. Należy przyjąć z zadowoleniem istniejące grupy zadaniowe ds. obrońców praw człowieka – zarówno w ramach grupy roboczej ds. praw człowieka (COHOM), jak i w Radzie Europy – należące do kompetencji Komisarza ds. Praw Człowieka; powinny one ściśle współpracować.
- Doroczne spotkania związane z promowaniem działalności na rzecz praw człowieka, organizowane przez Radę Europy, inicjatywy podejmowane przez Centrum Ochrony Obrońców Praw Człowieka, wspólny program Międzynarodowej Federacji Praw Człowieka (FIDH) i Światowej Organizacji przeciw Torturom (OMCT) oraz Ogólnoamerykańska Komisja Praw Człowieka mają na celu wzmocnienie współdziałania i komplementarności mechanizmów międzynarodowych i regionalnych oraz instytucji zajmujących się ochroną obrońców praw człowieka. Należy w dalszym ciągu analizować wszystkie te innowacyjne podejścia, oparte na pogłębionej współpracy wszystkich mechanizmów i instytucji, w celu wypracowania zorientowanej na wyniki strategii na rzecz obrońców praw człowieka.
- W kontekście wdrażania Traktatu z Lizbony instytucje UE powinny podjąć szczególne starania w celu ustanowienia współpracy instytucji w dziedzinie obrońców praw człowieka, opartej na sieci międzyinstytucjonalnej, która mogłaby odbywać regularne spotkania. Powołanie punktów koordynacji ds. obrońców praw człowieka w Parlamencie Europejskim i w ESDZ ułatwiłoby utworzenie takiej sieci. Należy zbadać możliwość utworzenia wspólnego dla instytucji UE mechanizmu systemu alarmowego oraz inne mechanizmy ochrony.
- Jednocześnie należy w dalszym stopniu przeanalizować sieć laureatów nagrody im. Sacharowa, zainicjowaną w grudniu 2008 r. z okazji 20. rocznicy nagrody.

- Wymianę informacji ułatwiłoby również utworzenie baz danych lub rejestrów, które umożliwiałyby śledzenie podejmowanych działań, w szczególności w odniesieniu do indywidualnych osób.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	28.4.2010
Wynik głosowania końcowego	+ : 59 - : 1 0 : 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Gabriele Albertini, Pino Arlacchi, Dominique Baudis, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Takis Hadjigeorgiou, Heidi Hautala, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Anneli Jäätteenmäki, Tunne Kelam, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Barry Madlener, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Willy Meyer, Alexander Mirsky, Andreas Mölzer, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Norica Nicolai, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Ria Oomen-Ruijten, Pier Antonio Panzeri, Vincent Peillon, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, Fiorello Provera, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Werner Schulz, Marek Siwiec, Zoran Thaler, Johannes Cornelis van Baalen, Kristian Vigenin
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Laima Liucija Andrikienė, Elena Băsescu, Emine Bozkurt, Hélène Flautre, Charles Goerens, Elisabeth Jeggle, Evgeni Kirilov, Georgios Koumoutsakos, Barbara Lochbihler, Norbert Neuser, Judith Sargentini, Alf Svensson, László Tőkés, Ivo Vajgl, Dominique Vlasto, Luis Yáñez-Barnuevo García, Janusz Władysław Zemke
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Georgios Papanikolaou